

LIETUVOS RESPUBLIKOS SUSISIEKIMO MINISTERIJA

Biudžetinė įstaiga, Gedimino pr. 17, LT-01505 Vilnius, tel. (8 5) 261 2363,

faks. (8 5) 212 4335, el. p. sumin@sumin.lt.

Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188620589

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2019-03-

Nr.

I

Nr.

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO PROJEKTO

Susisiekimo ministerija parengė ir teikia Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl biudžetinės įstaigos Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos pertvarkymo į valstybės įmonę“ projektą (toliau – nutarimo projektas).

Po biudžetinės įstaigos Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos (toliau – Kelių direkcija) pertvarkymo į valstybės įmonę (toliau – įmonė) vienintele įmonės savininke ir toliau išliks valstybė, todėl įmonės misija ir toliau išliks ta pati – kurti ir užtikrinti visuomenei saugų, patogų, nekenksmingą aplinkai, išmanų susisiekimą Lietuvos keliais.

Įmonės veiklos pagrindiniai tikslai liks tie patys: organizuoti valstybinės reikšmės kelių ir jų statinių (toliau – valstybinės reikšmės keliai) atkūrimą, priežiūrą ir plėtrą, įgyvendinti kelių priežiūros ir plėtros bei saugaus eismo valstybinės reikšmės keliuose užtikrinimo politiką, t. y. valstybės įmonė ir toliau vykdys specialiuosius valstybės įpareigojimus, kurių vykdymas būtų dotuojamas įstatymų nustatyta tvarka. Vienu iš naujų įmonės veiklos tikslų bus komerciniais pagrindais teikiamų paslaugų, susijusių su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, teikimas. Tai sudarys galimybę didinti įmonės teikiamų paslaugų finansavimą ir iš komercinės veiklos gaunamų pajamų kurti ir diegti naujas paslaugas.

Numatomi valstybės įmonės veiklos tikslai atitiks Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gegužės 16 d. nutarimu Nr. 495 „Dėl Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių ir Viešojo sektoriaus įstaigų sistemos tobulinimo gairių įgyvendinimo veiksmų plano patvirtinimo“, nuostatas.

Kelių direkcijos pertvarkymo į valstybės įmonę tikslai:

- Atsižvelgiant į reikšmingą investicijų į Lietuvos transporto infrastruktūrą poreikį bei transporto infrastruktūros kokybės svarbą Lietuvos ekonomikos tvarumui, padidinti investicijų apimtį ir intensyvumą Lietuvos valstybinės reikšmės kelių plėtros ir priežiūros bei saugaus eismo priemonių užtikrinimo srityje. Pakeitus institucijos teisinę formą, bus sukurtos galimybės kelių plėtrai ir priežiūrai naudoti ne tik valstybės biudžeto asignavimus, bet ir papildomus finansavimo šteklius – tarptautinių finansų institucijų paskolas, obligacijas bei kitas tarptautinės finansų rinkos priemones palankiausiomis sąlygomis.

- Sumažinti biudžetinių įstaigų, kurių veikla finansuojama tik valstybės biudžeto lėšomis, skaičių Lietuvoje ir taip optimizuoti ir racionaliau naudoti valstybės materialinius, finansinius išteklius, viešajame sektoriuje dirbančio personalo kompetencijas.

- Toliau atlikdama valstybės pavestas specialiąsias funkcijas (specialiuosius įpareigojimus), galėdama pritraukti papildomą finansavimą, įmonė galės teikti komercines paslaugas

transporto infrastruktūros srityje ir sukurti didesnę pridėtinę vertę transporto infrastruktūros naudotojams ir visai visuomenei, papildomus pajamų šaltinius šios valstybės įmonės veiklos plėtrai, transporto infrastruktūros naudotojams pasiūlyti kompleksines paslaugas, atitinkančias Europos Sąjungos standartus (transporto srautų tyrimai, transporto srautų planavimas ir makromodeliavimas, laboratoriniai tyrimai ir ekspertinis kelių dangos būklės vertinimas). Sėkmingai plėtodama komercines paslaugas ateityje įmonė galėtų vis labiau išsilaikyti iš nuosavų lėšų, finansuodama savo veiklą iš gautų pajamų.

- Artėjančiu naujuoju Europos Sąjungos finansiniu laikotarpiu efektyviau panaudoti Europos Sąjungos fondų investicijas transporto infrastruktūros plėtrai.

- Pritraukti į įmonę ir išlaikyti joje aukštos kompetencijos inžinierius ir ekspertus, kurių samdos ir išsaugojimo galimybės šiuo metu riboja darbo apmokėjimo biudžetinėse įstaigose nustatymo tvarką reglamentuojantys teisės aktai.

Numatomi pertvarkytos į valstybės įmonę Kelių direkcijos specialieji įpareigojimai:

- organizuoti ir įgyvendinti valstybinės reikšmės kelių infrastruktūros plėtrą, naujų technologijų ir inovacijų diegimą, intelektinių transporto sistemų valstybinės reikšmės keliuose ir su valstybinės reikšmės keliais susijusių informacinių sistemų diegimą, naudojimą ir plėtrą, gamtos išteklių naudojimą;

- vykdyti valstybinės reikšmės kelių projektavimo, tiesimo, statybos, rekonstravimo, taisymo (remonto), jų techninės priežiūros, ekspertizių atlikimo, poveikio valstybinės reikšmės kelių saugumui vertinimą bei priežiūros paslaugų ir darbų užsakovo, organizavimo ir kontrolės, taip pat kitas valstybinės reikšmės kelių valdytojo funkcijas;

- pagal kompetenciją dalyvauti ir įgyvendinti Lietuvos Respublikos ir Europos Sąjungos finansuojamus investicijų projektus valstybinės reikšmės keliuose;

- užtikrinti saugias eismo sąlygas valstybinės reikšmės keliuose, įgyvendinant eismo saugumo priemones;

- rengti ar dalyvauti rengiant valstybinės reikšmės kelių tiesimui, statybai, rekonstrukcijai reikalingų (rezervuojamų) teritorijų planavimo dokumentų, ekonominio pagrindimo ir poveikio aplinkai vertinimo dokumentus;

- pagal kompetenciją rengti ir nustatyti planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumentams ir statinių ar kitos planuojamos ūkinės veiklos projektams rengti, jeigu planuojama teritorija yra valstybinės reikšmės kelių juostoje, apsaugos zonoje, taip pat derinti pagal jas parengtus teritorijų planavimo dokumentus ir statinių ar kitos planuojamos ūkinės veiklos valstybinės reikšmės kelių juostoje, apsaugos zonoje projektus, išduoti prisijungimo prie valstybinės reikšmės kelių sąlygas, teisės aktų nustatytais atvejais ir tvarka tikrinti atitinkamų projektų sprendinių atitiktį nustatytiems reikalavimams;

- užtikrinti Kelių priežiūros ir plėtros programos lėšų vietinės reikšmės keliams (gatvėms) tiesti, taisyti (remontuoti), prižiūrėti ir saugaus eismo sąlygoms užtikrinti naudojimą;

- išduoti leidimus sunkiasvorėms ir didžiagabaritėms transporto priemonėms važiuoti valstybinės reikšmės keliais, derinti darbų atlikimo valstybinės reikšmės kelio juostoje ir kelio apsaugos zonoje, kelio ženklų ir statinių statymo, sporto varžybų ar kitokių renginių organizavimo valstybinės reikšmės keliuose prašymus;

- įdiegti elektroninę kelių rinkliavų sistemą ir administruoti jos veikimą;

- užtikrinti triukšmo valdymą valstybinės reikšmės keliuose;

- vykdyti kitus įstatymų ir kitų teisės aktų nustatytus specialiuosius įpareigojimus.

Nutarimo projektu iš esmės nėra keičiamas esamas teisinis reguliavimas, išskyrus tai, kad įmonė nebevykdys funkcijų, numatytų dabar galiojančių Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos susisiekimo ministro 2006 m. lapkričio 30 d. įsakymu Nr. 3-457 „Dėl Lietuvos automobilių kelių direkcijos prie Susisiekimo ministerijos nuostatų patvirtinimo“, 10.24, 10.30, 11.5, 11.12 papunkčiuose, todėl

numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas, vadovaujantis Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos, patvirtintos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 6 d. nutarimu Nr. 276 „Dėl Numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimo metodikos patvirtinimo“, 4 punktu, neatliekamas.

Nutarimo projektu nėra perkeliama ir (ar) įgyvendinami Europos Sąjungos teisės aktai.

Nutarimo projektas nėra notifikuotinas Europos Komisijai pagal Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimo Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ reikalavimus.

Nutarimo projektas atitinka Septynioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2016 m. gruodžio 13 d. nutarimu Nr. XIII-82 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos“, 232, 233, 234 punktus.

Pritarus nutarimo projekto nuostatomis, bus keičiami šie teisės aktai:

1. Lietuvos Respublikos kelių įstatymas;
2. Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymas;
3. Lietuvos Respublikos saugaus eismo automobilių keliais įstatymas;
4. Lietuvos Respublikos nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugos įstatymas;
5. Lietuvos Respublikos triukšmo valdymo įstatymas;
6. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2010 m. spalio 20 d. nutarimas Nr. 1517 „Dėl įstaigų prie ministerijų“;
7. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. liepos 22 d. nutarimas Nr. 813 „Dėl Valstybės turto informacinės paieškos sistemos steigimo ir jos nuostatų patvirtinimo“;
8. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2018 m. gruodžio 5 d. nutarimas Nr. 1269 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. balandžio 24 d. nutarimo Nr. 358 „Dėl Ministerijų, Vyriausybės kanceliarijos, Vyriausybės įstaigų ir įstaigų prie ministerijų, kitų valstybės institucijų ir įstaigų sąrašo pagal grupes patvirtinimo“ pakeitimo“;
9. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2005 m. balandžio 21 d. nutarimas Nr. 447 „Dėl Lietuvos Respublikos kelių priežiūros ir plėtros programos finansavimo įstatymo įgyvendinimo“;
10. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. vasario 11 d. nutarimas Nr. 155 „Dėl Kelių priežiūros tvarkos aprašo patvirtinimo“;
11. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. birželio 9 d. nutarimas Nr. 757 „Dėl Valstybinės reikšmės automobilių kelių sąrašo patvirtinimo“.

Pritarus nutarimo projekto nuostatomis, susisiekimo ministras turės pakeisti su Kelių direkcijos pertvarkymu į valstybės įmonę susijusius susisiekimo ministro įsakymus.

Nutarimo projektas buvo paskelbtas Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos teisės aktų informacinėje sistemoje ir Susisiekimo ministerijos interneto svetainėje.

Nutarimo projektas buvo teiktas išvadoms gauti Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerijai, Lietuvos Respublikos finansų ministerijai, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijai, Lietuvos automobilių kelių direkcijai prie Susisiekimo ministerijos.

Finansų ministerija papildomai pateikė išvalgas dėl Kelių direkcijos pertvarkymo į valstybės įmonę. Atsakydami į Finansų ministerijos pateiktas išvalgas atkreipiamė dėmesį, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybei davus leidimą pertvarkyti Kelių direkciją į valstybės įmonę ir atlikus pertvarkymą planuojama, jog pirmuosius trejus veiklos metus daugiau kaip 50 proc. įmonės veiklos sudarys specialiųjų valstybės įpareigojimų vykdymas, t. y. įmonė tęs tokią pačią veiklą ir vykdys funkcijas, kurios reglamentuotos įmonės įstatuose. Todėl manytina, kad šiuo laikotarpiu įmonė bus priskirta valdžios sektoriui ir vykdys visas valdžios sektoriaus subjektams privalomas fiskalinės drausmės taisykles. Kartu su valstybės pavestų specialiųjų funkcijų vykdymu vienas iš įmonės veiklos tikslų bus komerciniais pagrindais tiekiamų paslaugų, susijusių su transporto infrastruktūros vystymu ir eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, plėtra. Tai sudarys galimybę įmonei vis labiau

finansuoti savo veiklą iš nuosavų lėšų ir kurti ir diegti naujas paslaugas, gauti už jas papildomų pajamų. Planuojama, kad 2020–2022 metais įmonės pajamos iš minėtų komercinių paslaugų nuosekliai didės ir 2022 m. viršys 50 proc. visų įmonės gaunamų pajamų.

Kelių direkcija, pertvarkyta į valstybės įmonę, pirmuosius trejus veiklos metus neplanuoja naujų didelių paskolų. Įregistravus įmonę, jos veikla bus plėtojama pagal Susisiekimo ministerijos ir įmonės valdymo organų patvirtintą ne trumpesnio kaip 4 metų laikotarpio veiklos strategiją ir strateginį veiklos planą. Kartu su valstybės specialiaisiais įpareigojimais planuojama, atsižvelgiant į Europos Sąjungos šalių kelių direkcijų patirtį, pirmiausia plėtoti tokias komercines veiklas, kurioms vykdyti nereikės naujų išteklių. Vystant tokias veiklas, bus panaudota įstaigos komandos sukaupta kompetencija kelių plėtros planavimo, laboratorinių tyrimų ir kelių dangos būklės vertinimo, kelių plėtros projektų rengimo ir valdymo, darnaus judumo organizavimo bei saugaus eismo priemonių įgyvendinimo srityse.

Naujoms veikloms, susijusioms su kelių eismo dalyvių kompleksiniu aptarnavimu, plėtoti numatoma skolintis lėšų aukščiausio reitingo bankuose (visų pirma Europos investicijų banke, Europos rekonstrukcijos ir plėtros banke, turinčiuose didelę patirtį finansuojant susisiekimo infrastruktūros projektus) arba pritraukti privačias investicijas naudojantis tokiomis investicijų pritraukimo galimybėmis kaip viešojo ir privataus sektoriaus partnerystės (toliau – VPSP) sutartys. Renkantis susisiekimo infrastruktūros projekto finansavimo būdą bus palyginamos galimos projekto finansavimo alternatyvos, nauda ir rizikų tarp projektą įgyvendinančių subjektų visose projekto įgyvendinimo stadijose pasidalijimas. Sprendžiant, ar pasirinkti VPSP kaip finansavimo formą, bus vertinamas šio finansavimo būdo naudingumas valstybei pirmiausia tuo požiūriu, ar, atsižvelgiant į tai, kad įmonė tam tikrą laikotarpį priklausys viešajam sektoriui, įstaigos įsipareigojimai, susiję su konkrečiu projektu, reikšmingomis rizikomis po derybų likus valstybės įmonei, taptų ar netaptų valdžios sektoriaus skolos dalimi. Derybose su potencialiais privačiais VPSP partneriais, atrenkant juos pagal Koncesijų įstatymą, būtų siekiama susitarti, kad jiems pereitų didžioji statybos, tinkamumo ir (arba) paklausos rizikos dalis ir tik dalis paklausos rizikos liktų valstybės įmonei. Įmonės skola pagal VPSP sutartį nedidintų valdžios sektoriaus skolos ir būtent taip būtų siekiama struktūrizuoti projektus, įgyvendinamus VPSP būdu. Jeigu pagal rizikos tarp investicinio projekto partnerių pasidalijimą įmonės įsipareigojimai vis tik taptų valdžios sektoriaus skolos dalimi ir kapitalo investicijos būtų atspindimos valdžios sektoriaus skoloje, bus siekiama, kad kuo didesnę kapitalo investicijų dalį (daugiau kaip 50 proc.) prisiimtų privatus partneris ir jis investuotų į projektą kuo greičiau, o kapitalo investicijų dalis, kuri taptų valdžios sektoriaus skola, būtų kuo sparčiau mažinama ir, visiškai įvykdžius įsipareigojimus dėl kapitalo investicijų, valdžios sektoriaus skolos dydis sumažėtų atsipirkusia kapitalo investicijų dalimi. Vertinant projektų finansavimo VPSP būdu galimybes taip pat bus vertinama, kokie būtų visi projekto kaštai (įskaitant projekto administravimo kaštus visą sutarties laikotarpį), ir, įvertinus šiais požiūriais, bus sprendžiama dėl projekto įgyvendinimo tikslingumo VPSP forma ir įtakos valdžios sektoriaus skolos rodikliui, siekiant, kad finansavimo būdo įtaka valdžios sektoriaus skolai būtų kuo palankesnė.

Nutarimo projektą parengė Susisiekimo ministerijos Kelių ir oro transporto politikos grupės (l. e. vadovo pareigas – Vladislavas Kondratovičius, tel. 239 3867, el. p. vladislav.kondratovic@sumin.lt) vyriausiasis specialistas Jonas Damidavičius (tel. 239 2906, el. p. jonas.damidavicius@sumin.lt).

PRIDEDAMA:

1. Nutarimo projektas, 1 lapas.
2. Suinteresuotų institucijų ir asmenų išvadų kopijos, 11 lapų.

